

Toespraak herdenking Adopteer een Monument 15 april

Oude Begraafplaats – Godfried Bomansschool

Beste jongens en meisjes, dames en heren, beste meneer Van Stolk,

Het kennen van de geschiedenis van je eigen omgeving is waardevol. Het zorgt ervoor dat je omgeving voor jou meer gaat leven. Ook versterkt het je verbondenheid met wat er in jouw buurt of straat is gebeurd. Het is betekenisvol om stil te staan bij het verleden: om te herdenken, maar ook om ervan te leren. Alleen zo kunnen we er samen voor zorgen dat wat toen is gebeurd, niet weer gebeurt.

Ik wil vandaag mijn toespraak beginnen met het uitspreken van mijn dankbaarheid voor jullie, leerlingen van groep 8 van de Godfried Bomansschool, en jullie betrokken leerkrachten. Het is zo mooi dat jullie zorg willen dragen voor het behouden en beschermen van een stukje Rijswijkse geschiedenis. Tijdens mijn bezoek aan jullie school was ik onder de indruk van hoe goed jullie je al hadden voorbereid. Het adopteren van dit oorlogsmonument gaat verder dan het organiseren van een jaarlijkse herdenking. Het zorgt ervoor dat we het verleden niet vergeten.

Want we mogen niet vergeten dat Nederland bijna 86 jaar geleden in oorlog was. Op 10 mei 1940 vielen de Duitsers ons land binnen. Zij voerden verschillende aanvallen uit.

Een van die aanvallen was hier niet ver vandaan, op vliegveld Ypenburg. Dat was een van de drie vliegvelden rond Den Haag. De Duitsers vielen die aan om de regeringsstad te veroveren. Het plan was om Koningin Wilhelmina, de regering en de legerleiding gevangen te nemen. Hiermee wilden de Duitsers Nederland dwingen zich over te geven. Zo zou de oorlog binnen enkele uren afgelopen zijn. De aanval op het Rijswijkse vliegveld Ypenburg, dat lag op de plek die nu de Haagse wijk Ypenburg is, kennen we als de Slag om Ypenburg, waarbij vele doden vielen.

Wij staan hier bij het Rijswijkse monument waar 29 oorlogsslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog begraven zijn. Ieder jaar vertel ik hier het verhaal van een van de mannen die gesneuveld is tijdens de Slag om Ypenburg. Dit jaar wil ik graag stilstaan bij het verhaal van **Roelof van Veen**. Je kunt zijn naam op het monument zien staan, voor jullie aan de rechterkant van het monument.

Roelof van Veen was nog maar 27 jaar toen hij omkwam bij de Slag om Ypenburg. Hij werd geboren op 9 februari 1913 in de stad Zutphen. Hij groeide op bij zijn vader en moeder, Lucas van Veen en Arendje Kalk. Net als veel andere mensen had hij een gewoon leven.

Hij werkte als kantoorbediende, hij was medewerker op een kantoor, en hij was getrouwd met Helena Langeweg. Samen droomden zij vast van een mooie toekomst, maar die toekomst veranderde plotseling toen de oorlog begon.

Toen Duitse soldaten Nederland binnenvielen, betekende dit voor veel jonge mannen dat zij hun land moesten verdedigen. Ook Roelof was dienstplichtig korporaal in het Nederlandse leger. Dat betekent dat hij niet zelf kon kiezen: hij móést als soldaat meehelpen om Nederland te beschermen.

Roelof moest helpen bij de verdediging van vliegveld Ypenburg. Daar deed hij iets heel dappers. Hij ging vrijwillig mee op verkenning. Dat betekent dat hij samen met anderen vooruitging om te kijken waar de vijand was en wat er aan de hand was. Dat was gevaarlijk werk. Tijdens deze verkenning keek Roelof over de rand van een bomkrater, een grote kuil die door een explosie van een bom was ontstaan.

Op dat moment werd hij geraakt door een granaat. Hij overleefde dit niet.

Dat is bijna niet voor te stellen: zo'n jong iemand, met een heel leven nog voor zich, dat plotseling stopt door oorlog.

Een ander leven dat plotseling is gestopt door oorlog, is dat van **Johan Julsing**. Hij ligt hier in een graf naast het monument begraven. Johan was de oom van **meneer Gmelig Meijling**, die ook vaak aanwezig is bij deze herdenking. Johan is gestorven tijdens de Slag om Ypenburg zodat wij vrij kunnen zijn. Meneer Gmelig Meijling is nog elk jaar dankbaar voor en ontroerd door de herdenking die jullie organiseren en de bloemen die jullie leggen.

Ik vertel het verdrietige verhaal van Roelof van Veen en ook van Johan Julsing hier vandaag omdat we niet willen en niet mogen vergeten wat er is gebeurd. Omdat we willen laten zien hoeveel moed sommige mensen hadden. En vooral omdat we moeten beseffen hoe belangrijk vrede en vrijheid zijn.

Daar staan we in heel Nederland ieder jaar bij stil. Op 4 mei herdenken we de oorlogsslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en de oorlogen en vredesmissies daarna.

Op 5 mei vieren we dat we vrij zijn. Die vrijheid moeten we koesteren, want op veel plekken in de wereld zien we dat mensen niet vrij zijn. Dit bespraken we ook samen kortgeleden toen ik jullie school bezocht. We zien hoeveel verdriet en pijn oorlog veroorzaakt. Wij mogen dankbaar zijn en echt vieren dat wij in vrijheid leven, want dat kan ook heel anders zijn, zoals nu in het Midden-Oosten en in Oekraïne.

Ik wil jullie uitnodigen om op 4 en 5 mei stil te staan bij de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en de oorlogen en vredesmissies daarna. Denk nog eens aan Roelof van Veen en aan hoe hij zijn leven heeft gegeven voor onze vrijheid. Daar mogen we in stilte en met dankbaarheid aan denken. Dat kan tijdens de twee minuten stilte op 4 mei, bijvoorbeeld thuis voor de televisie tijdens de Nationale Dodenherdenking, of door aanwezig te zijn bij de herdenking die wij die dag organiseren in Park Hofrust in Rijswijk.

Vier vervolgens de vrijheid op 5 mei níét in stilte, maar praat juist over onze vrijheid! Vier dat jij vrij bent, vertel over de vrijheid die de mensen in de Tweede Wereldoorlog niet hadden en praat ook over de onvrijheid waar anderen vandaag in leven. Alleen als we ons bewust zijn van onze vrijheid, kunnen we haar samen koesteren.

Ik hoop dat jullie na vandaag een stukje meer weten van de geschiedenis van je eigen omgeving. Ik hoop dat de geschiedenis van je omgeving tot leven is gekomen voor jou. Ik wil je uitnodigen om je te blijven inzetten om samen niet te vergeten. Samen kunnen we onze geschiedenis én onze vrijheid koesteren.

Dank jullie wel.